

N:o 30.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 29 April 1868.
— — — — Andra Kammaren den 29 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående sådan ändring i 12 § Läröverksstadgan, att grekiska språket måtte blifva ett valfritt läroämne.

(Första Kammarens Tillfälliga Utskotts N:o 2 Utlåtande N:o 8 och Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts N:o 1 Utlåtande N:o 36.)

S. A. K.

Uti Riksdagens Första Kammare har förslag blifvit väckt att hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det 12 § i den förnyade nådiga Stadgan för Rikets allmänna elementarläroverk den 29 Januari 1859, sådan denna § lyder i Kongl. Kungörelsen den 12 Maj 1865, måtte sålunda förändras, att lärjunge, som begagnar undervisning i latin, må på målsmans anhållan frikallas från läsning af grekiska språket och i stället under de lärotimmar, då sådan befrielse eger rum, undervisas, på sätt rektor och lärare, med billigt afseende på målsmans önskan, finna för lärjungen lämpligt eller ock utom skolan njuta sådan undervisning, som af rektor godkännes.

Enligt 1820 års Skolordning var elementarläroverket en »lärdomsskola», äfven trivial-skola kallad, med en vid sidan anordnad så kallad apologist-afdelning för det borgerliga lifvets behof. I Stadgan för rikets allmänna elementarläroverk af den 14 Augusti 1856, äfvensom i ofvanberörda, ännu gällande 1859 års Läröverksstadga förklaras deremot de offentliga elementarläroverken hafva »till ändamål dels att utöfver omfånget för folkskolans verksamhet meddela allmän medborgerlig bildning, dels ock att grundlägga de vetenskapliga insigter, som vid universitetet eller högre tillämpningsskola vidare utbildas.» Skolans uppgift att dana medborgare är

således ställd i första, men åliggandet att bilda lärdomsidkare och embetsmän är satt i andra rummet. Om Svenska elementarläroverket vore en så kallad lärd skola, med uteslutande anspråk att åstadkomma grundläggning af en vetenskaplig undervisning för de få lärjungar, som deraf kunde och borde sig begagna, torde grekiska språket icke böra från en sådan undervisning uteslutas eller någon lärjunge från detta språks studium frikallas. Men nämnda läroverk har icke något sådant uteslutande ändamål, och om, detta oaktadt, de så kallade reala undervisningsämnenas målsmän endast långsamt och efter starkt motstånd lyckats göra en del af sina fordringar gällande, så har detta utan tvifvel till viss grad berott på förbiseende deraf, att detta läroverk, som på offentlig bekostnad och genom alla samhällsklassers skattebidrag mot ringa afgift hålles öppet för alla, bör lämpas efter de flesta lärjungarnes behof af uppfostran. Detta förbiseende är sannolikt förnämsta orsaken till det motstånd, hvarmed förslagen om valfrihet i fråga om grekiska språket blifvit bemötta; hvartill kommit svårigheten att med valfrihet af läroämnen praktiskt anordna undervisningen vid elementarläroverken.

Vidare synes det Riksdagen otvifvelaktigt, att den undervisning i grekiska språket, som elementarläroverket är skyldigt att erbjuda alla, men icke ovilkorligen berättigadt att påtvinga någon, skulle vinna betydligt i omfång och grundlighet, om den finge inskränkas till sådane lärjungar, som frivilligt sökte densamma, samt att lärarnes skicklighet och nit skulle i hvarje särskild skola utöfva ett icke ringa inflytande på tilloppet af lärjungar, som önskade inhemta kunskap i grekiska språket.

Hos Riksdagen har dessutom i betraktande kommit, att den lärjunge, hvilken ifrågavarande frihet beviljas, kan i många fall för sig använda dessa fritimmar nyttigare utom, än inom skolan. Han kan t. ex. för fysisk svaghets skull behöfva dessa fritimmar till nödig hvila eller stärkande kroppsöfning, eller för psykisk svaghets skull för att i skolans öfriga många läroämnen, genom längre medgifven tid för hemläsning, kunna väl följa med, eller för idkandet af musik och dylikt, eller för öfvandet af något kroppsarbete, som ligger i hans håg och som är förenligt med hans anlag o. s. v. Han kan således behöfva sin fritid för mycket godt och nyttigt, från hvilket skolans jagande tvång eljest utestänger honom och dermed indirekt drifver honom in på en lefnadsväg, för hvilken han måhända saknar böjelse. Vill och kan ej målsman med rektors råd bereda ynglingen sådan sysselsättning utom skolan, utan heldre önskar honom sysselsatt inom densamma, då bör väl icke skolan vara för ynglingen stängd, men icke heller förbunden att för hans räkning ändra läsordning och påkalla ökade lärarekrafter, alldenstund klassläsning eller ynglingars hållande inom samma lexlag under samma lärare visat sig icke vara ett oundgängligt vilkor för en god undervisning på skolans högre stadier, särdeles om antalet är så måttligt, som det i allmänhet varit på dessa stadier.

Riksdagen får på grund häraf hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, med upphäfvande af 12 § i nu gällande Lä-

Riksdagens underd. Skrifvelse, N:o 31.

roverksstadga, i nåder anbefalla en sådan anordning af undervisningen inom elementarläroverken, att lärjunge, hvilkens målsman så önskar, må kunna begagna undervisningen i latinska språket, utan nödtvång att på samma gång låta sig undervisas i det grekiska; samt att han under de lärotimmar, då sådan befrielse eger rum, må få begagna tiden på sätt rektor, med billigt afseende på målsmans önskan, finner för lärjungen lämpligt, utom eller inom skolan, i sednare fallet utan att skolan därför må anses skyldig att ändra sin läsordning eller påkalla förökad lärarekraft.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 29 April 1868.

N:o 31.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 29 April 1868.
— — — — Andra Kammaren den 29 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående upplåtelse till Stockholms stad af vissa delar utaf Kronans tomter N:is 2 och 3 å Riddarholmen.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:c 62).

S. A. K.

Uti nådig Proposition af den 10 sistlidne Januari har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att de delar af Kronans tomter N:is 2 och 3 å Riddarholmen, hvilka å en af vice Stadsingeniören R. Brodin uppgjord samt Riksdagen tillställd planritning finnas utmärkta inom bokstäfverna c, d, e, k, g, f, a, b, c och tillsammans innehålla 8,393 qvadratfot, må, derest derå uppförda byggnader kunde und-